

SLAVEN VAN CHRISTUS of DIENSTKNECHTEN VAN CHRISTUS?

Dit is een onderzoek naar het antwoord op de vraag of wij **slaven** van Christus of **dienstknechten** van Christus zijn. Deze vraag ontstond binnen onze gemeente (Volle Evangelie Bethelkerk Groningen) naar aanleiding van Les 2 'Geroepen om te dienen' van de Discipelschapscursus deel III, die gegeven werd op 23 september 2007 .

De desbetreffende les stond in het teken van dienstbaarheid. De cursusmap noemt De Here Jezus Christus ons grote voorbeeld. Hij kwam immers om te **dienen** (*Marcus 10:45 NBG*). De Heer uit de hemel (*Johannes 6:38 NBG*) heeft de gestalte van een **dienstknecht** aangenomen en is mens geworden (*Fillipenzen 2:5-8 NBG*). Wij kunnen zijn voorbeeld alleen maar navolgen en onszelf ook dienstbaar opstellen richting God. **“Zo moet men ons beschouwen: als dienaren van Christus...”** (*1 Korinthe 4:1 NBG*). **“Dit weten wij immers, dat onze oude mens medegekruisigd is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer **slaven der zonde** zouden zijn;...Laat dan de zonde niet langer als koning heersen in uw sterfelijk lichaam, zodat gij aan zijn begeerten zoudt gehoorzamen, en stelt uw leden niet langer als wapenen der ongerechtigheid ten dienste van de zonde, **maar stelt u ten dienste van God...**”** (*Romeinen 6:6-13*)

Dienstbaarheid wordt in les 2 van Discipelschapscursus deel III duidelijk gemaakt aan de hand van teksten uit de NBG. Misschien het mooie van deze teksten is dat de NBG een onderscheid maakt tussen slaven der zonde en dienaren van Christus.

ECHTER, de vraagtekens ontstaan bij het lezen van andere teksten in de NBG (of NBV, Willibrord, andere hedendaagse vertalingen en zelfs de Herziene Statenvertaling), zoals **1 Korinthe 7:22** waarin het niet dienstknechten betreft, maar **slaven**:

“...evenzo is hij, die *als vrije geroepen werd, een slaaf van Christus.*” (Kunt u zich voorstellen dat u zichzelf in een gesprek met een ongelovige zou introduceren met: “Hoi, ik ben een slaaf van Christus.”?...))

Of bijvoorbeeld Lukas 12:37:

“Zalig die **slaven, die de heer bij zijn komst wakende zal aantreffen...”**

Wat is het nu? Zijn wij dienstknechten van Christus of slaven van Christus? Of wordt hiermee hetzelfde bedoeld? Waarom wordt er in de ene tekst gesproken over ‘dienstknechten’ (Handelingen 2:18, Romeinen 1:1, Openbaring 22:3, etc) en in de andere tekst over ‘slaven’? Met betrekking tot Efeze 6:6 is dat misschien nog te verdedigen, maar de rest dan? En komt dit verschil ook voor in de oude, vertrouwde Statenvertaling?

Het woordenboek Nederlands Koenen zegt het volgende:

Slaaf: *m slaven 1 lijfeigene, die geen persoonlijke rechten heeft: als - verkocht worden; 2 iem wiens vrijheden sterk beknot zijn, die aan een vreemde overheerser is onderworpen, die in harde dienstbaarheid verkeert: de slaven vh kapitaal 3 iem die zich van zekere neigingen of gewoonten niet kan losmaken: de - zijn van zijn hartstochten; 4 <definitie die niet van toepassing is>*

Dienstknecht: *“m- en ondergeschikte, inz. in de bijbel:...” -->*

Ondergeschikte: *“m,v -n wie onder het gezag ve ander staat;”*

Een slaaf is dus niet hetzelfde als een dienstknecht. Bij de eerste betekenis van het woord ‘slaaf’ kan gelijk gedacht worden aan Jozef die door zijn oudere broers verkocht werd aan de Ismaëlieten (Genesis 37:28). Bij de tweede betekenis van het woord ‘slaaf’ kan gelijk gedacht worden aan het volk van Israël dat aan Egypte was onderworpen en in harde dienstbaarheid verkeerde (Exodus 1:13). Het grote verschil tussen een ‘slaaf’ en een ‘dienstknecht’ is dus de mate van **vrije wil**. Jozef werd niet uit vrije wil verkocht en het volk van Israël leefde niet uit vrije wil in slavernij.

Daarnaast kan worden geconcludeerd dat niet alleen het woordenboek, maar ook het Woord van God zelf een verschil aangeeft tussen een slaaf en dienstknecht in **1 Koningen 9:22 (SV)**:

*“Doch van de kinderen Israëls maakte Salomo **geen slaaf**; maar zij waren krijgslieden en zijn **knechten** en zijn vorsten en zijn hoofdlieden en de oversten zijner wagens en zijner ruiters.”*

Kortom, slaaf en dienstknecht zijn geen synoniemen van elkaar.

Vervolgens kan bij het bestuderen van vertalingen van het Griekse woord **δουλος** (doulos) en afgeleide woorden daarvan worden geconstateerd dat de hedendaagse vertalingen in tegenstelling tot de Statenvertaling dit woord niet consequent vertalen. De reden om te variëren is niet duidelijk.

(overigens is het verschil van Griekse brontekst tussen moderne vertalingen en de Statenvertaling, zijnde tussen de Nestle&Aland en Textus Receptus, hier niet of nauwelijks relevant. Daarnaast wordt het woord υπηρετας (huperetes) in 1 Korinte 4:1 in de meeste bijbels met ‘dienaren vertaald’, dus dit levert ook geen problemen op.)

Vergelijkt u bijvoorbeeld maar eens de vertalingen van Mattheus 25:23 en Filippenzen 2:7 in NBG en NBV. Deze lijken wel omgedraaid:

bijbeltekst	Nestle&Aland	NBG	NBV
Mattheus 25:23	εφη αυτω ο κυριος αυτου ευ δουλε αγαθε και πιστε επι ολιγα ης πιστος επι πολλων σε καταστησω εισελθε εις την χαραν του κυριου σου	Zijn heer zeide tot hem: Wel gedaan, gij goede en getrouwe slaaf , over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen.	Zijn heer zei tegen hem: “Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar . Omdat je betrouwbaar was in het beheer van een klein bedrag, zal ik je over veel meer aanstellen.
Filippenzen 2:7	αλλα εαυτον εκενωσεν μορφην δουλου λαβων εν ομοιωματι ανθρωπων γενομενος	..., maar zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is.	maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens.

CONCLUSIE:

Het zou misschien te ver gaan om te stellen dat hedendaagse bijbels het woord **δουλος** (doulos) en afgeleide woorden daarvan op sommige plaatsen fout hebben vertaald. Immers, dit kan niet zomaar worden gesteld zonder inzicht te hebben in het vertaalproces van teksten en de bewuste keuzes die daarbij moeten worden gemaakt. Echter, kinderen van God hoeven nooit hun verstand bij de kerkdeur achter te laten en alles maar voor zoete koek slikken. Een gemeente dient alles te toetsen en het goede te behouden. Waarom dan ook niet bijbelverzen toetsen? Vraagtekens mogen daarom best worden geplaatst bij de 'slaven van Christus'. Ten eerste wordt niet consequent gekozen voor of 'slaaf' of 'dienstknecht', zoals dat in de Statenvertaling wel het geval is. Daarnaast zijn slaaf en dienstknecht geen synoniemen van elkaar en het willekeurig gebruiken van deze twee woorden leidt zodoende tot verwarring, zo niet tot contradicties, wellicht ook als het gaat om de getuigenis van een dergelijke 'slaaf van Christus' naar de buitenwereld toe. Tevens is de reden om te variëren met deze woorden in hedendaagse vertalingen niet duidelijk. Bovendien, welke vertaling er ook wordt gekozen: de apostelen waren dienstknechten van de Here Jezus Christus, volgens Romeinen 1:1, 2 Petrus 1:1, Jakobus 1:1, Judas 1, etc. Zouden hun navolgers dan slaven van Christus zijn? Gezien al deze vraagtekens is daarom toch de conclusie:

Wij (die geloven in Jezus Christus) waren eerst slaven van de zonde en zijn nu dienstknechten van Christus.

Daarom kan de gemeente met gerust hart zingen: "kom prijst de Heer, al gij knechten van de Heer." (Opwekking 66)

Tot slot nog 2 teksten inzake dit vraagstuk om over na te denken:

*Johannes 8:36: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk **vrij zijn**."*

*Galaten 5:13: "Want gij zijt tot **vrijheid** geroepen broeders; alleenlijk gebruikt de **vrijheid** niet tot een oorzaak voor het vlees, maar **dient** elkander door de liefde."*